

University of Groningen

Een woonlastenfonds voor Groningen?

Allers, M.A.; Veenkamp, A.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2000

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Allers, M. A., & Veenkamp, A. (2000). *Een woonlastenfonds voor Groningen? enkele overwegingen omtrent de noodzaak en de gevolgen van de eventuele introductie van een woonlastenfonds in de gemeente Groningen.* s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Een woonlastenfonds voor Groningen?

*Enkele overwegingen omtrent de noodzaak en de gevolgen van de eventuele
introductie van een woonlastenfonds in de gemeente Groningen*

dr. M.A. Allers , COELO

drs. A. Veenkamp, Bureau Onderzoek SoZaWe (hoofdstuk 6)

Rapport 00-4

Mei 2000

ISBN 90 76276 13 7

COELO

Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

Faculteit der Economische Wetenschappen

Rijksuniversiteit Groningen

Postbus 800

9700 AV Groningen

Internet: www.coelo.nl

Gemnet: web.coelo.gemnet.nl

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding 4**
- 2. De ontwikkeling van de woonlasten en de koopkracht 5**
 - Reden woonlastenfonds 5
 - Woonlasten 5
 - Koopkracht 7
 - Conclusie 8
- 3. Landelijk armoedevalbeleid 9**
 - Afbouw inkomensafhankelijke regelingen 9
 - Huursubsidie 9
 - Conclusie 9
- 4. Het Utrechtse woonlastenfonds 10**
 - Inleiding 10
 - Werking 10
 - Koopkrachtwinst 11
 - Armoedeval 12
- 5. Vormgevingsaspecten en risico's 13**
- 6. Kosten voor de gemeente 14**
 - Doelgroepen 14
 - Bedragen 15
 - Kanttekeningen 15
 - Conclusie 16
- 7. Conclusies 17**

1. Inleiding

In de nota Doe Mee(r) in de Stad 2000 van de gemeente Groningen wordt (op blz. 32) aangekondigd dat het college met een voorstel zal komen voor de introductie van een gemeentelijk woonlastenfonds, geënt op het in Utrecht bestaande woonlastenfonds. Een dergelijk fonds vult onder bepaalde voorwaarden de huursubsidie voor huishoudens met een inkomen net boven het minimum aan tot het niveau dat met een minimuminkomen zou worden ontvangen.

Alvorens tot een besluit te komen wil het College eerst helderheid hebben over enkele punten. Daartoe heeft de Dienst SoZaWe het COELO in de arm genomen. Hoofdstuk 6 van deze notitie, waarin de kosten van een eventueel woonlastenfonds worden geraamd, is het werk van Bureau Onderzoek SoZaWe.

Deze notitie belicht achtereenvolgens de volgende punten:

- Wat is de noodzaak tot invoering van een gemeentelijk woonlastenfonds? Zijn de huren harder gestegen dan de huursubsidie, en zo ja, is de koopkracht van de doelgroep van een eventueel woonlastenfonds tekortgeschoten om deze stijging op te vangen?
- Hoe verhoudt introductie van een gemeentelijk woonlastenfonds zich tot landelijke beleidsmatige ontwikkelingen omtrent armoedeval en huursubsidie?
- Hoe werkt het Utrechtse woonlastenfonds, en welke koopkrachtwinst kunnen huishoudens met lage inkomens verwachten van introductie van een dergelijk woonlastenfonds?
- Welke risico's kleven er aan de vormgeving van een woonlastenfonds?
- Wat zou invoering de gemeente kosten?

2. De ontwikkeling van de woonlasten en de koopkracht

REDEN WOONLASTENFONDS

Als motivatie voor eventuele introductie van een woonlastenfonds wordt in de nota Doe Mee(r) in de Stad 2000 de volgende passage geciteerd uit een onderzoeksrapport:¹ “*In het uitgavenpatroon van minima is te zien dat het deel van het inkomen dat aan wonen wordt besteed de laatste vijftien jaar is gegroeid. Deze toename wordt niet gecompenseerd door huursubsidie. Het verschil tussen minima en niet-minima is groter geworden waar het gaat om het deel van het inkomen dat aan wonen wordt besteed. De hogere uitgaven aan wonen gaan ten koste van bestedingen aan voeding, ontwikkeling, recreatie en vervoer.*” Een bron wordt in het onderzoeksrapport niet genoemd.

Dit hoofdstuk gaat na of de ontwikkeling van de huren, de huursubsidie en de koopkracht inderdaad aanleiding geeft om een woonlastenfonds te introduceren.

WOONLASTEN

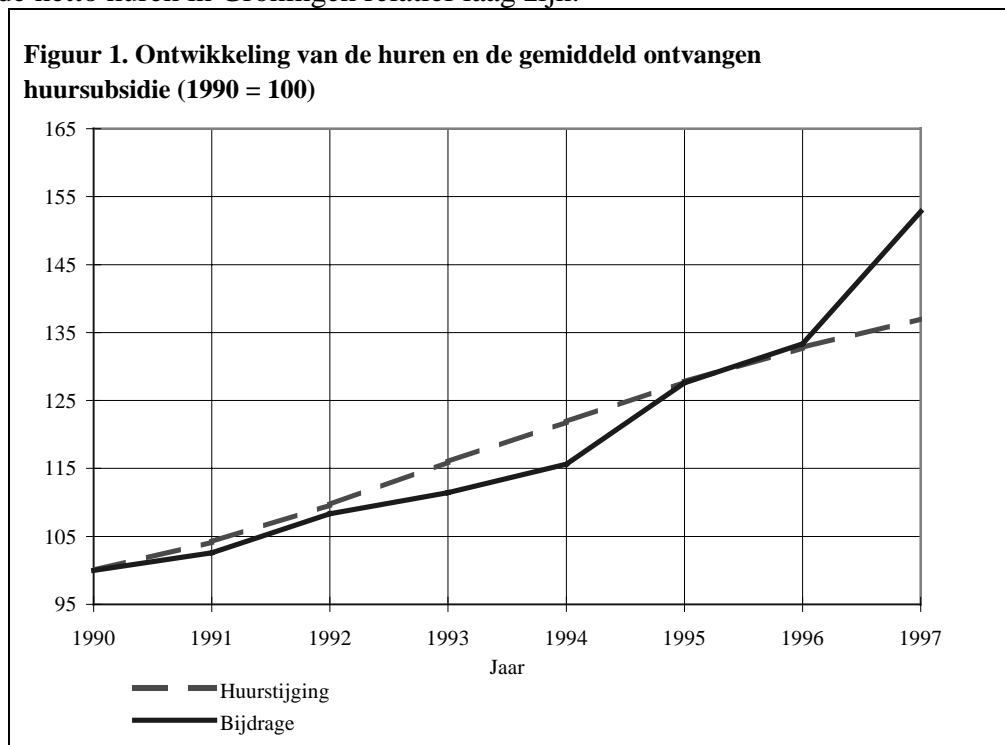
Tot 1994 bleef de stijging van de gemiddelde bijdrage huursubsidie achter bij de huurontwikkeling. Dit resulteerde in hogere woonhuurquotes. Na 1995 is deze trend omgebogen en is de gemiddelde bijdrage sterker gestegen dan de huurontwikkeling. Dit komt doordat de huurontwikkeling de laatste jaren gematigd is geweest, maar is ook door het beschikbaar komen van extra geld ten behoeve van de huursubsidie.

Voor een goed begrip van een en ander is het van belang globaal te weten hoe de huursubsidie werkt. In principe vergoedt de huursubsidie de huur die boven de *normhuur* uitkomt. Deze normhuur hangt af van het inkomen, en bedraagt voor de laagste inkomensgroep momenteel f 349. Van de huur die de *kortingsgrens* (f 611) overschrijdt moet men echter een kwart zelf betalen (“kwaliteitskorting”). Komt de huur boven de *aftoppingsgrens* (f 874 voor één of twee personen, f 937 voor meer personen), dan kan soms van het meerdere de helft worden gesubsidieerd (éénpersoonshuishoudens, 65-plussers, gehandicapten met aangepaste woning). Uiteraard zijn er nog beperkingen omtrent het vermogen van de bewoners en de maximale huur waarbij nog subsidie mogelijk is (f 1107).

In figuur 1 is duidelijk te zien dat de groei van de gemiddelde bijdrage na 1994 stapsgewijs omhoog is gegaan. De invoering van de kinder- en koopkrachttoeslag zorgde na 1995 voor een duidelijke toename. De nieuwe Huursubsidiewet in 1997 deed de gemiddelde bijdrage ook fors stijgen. Voor 1998/1999 en 1999/2000 zijn nog geen precieze cijfers beschikbaar, maar wel is duidelijk dat de hier geschetste

¹ *Over Stadgers. Sociaal cultureel rapport 1999*, Onderzoeksgroep Groningen, z.j., blz. 36.

trend in deze periode niet zal veranderen.² Voor het subsidiejaar 2000/2001 is al aangekondigd dat de huursubsidiegrenzen zullen worden verhoogd met het maximale huurverhogingspercentage.³ Hiernaast is het bereik van de huursubsidie toegenomen door verschillende maatregelen om het niet-gebruik tegen te gaan.⁴ Overigens ligt het gemiddelde huurniveau in Groningen lager dan elders in Nederland (tabel 1). Gegeven de systematiek van de huursubsidie betekent dit dat de netto huren in Groningen relatief laag zijn.⁵

Bron: Ministerie van VROM, Verslag van de werking van de Huursubsidiewet 1997/1998, 2000.

² De gemiddelde huurstijging in 1999 en 2000 wordt geschat op respectievelijk 3,0 en 2,5% nominaal (Ministerie van VROM, Nota Wonen, 2000, blz. 101). Voor een huishouden dat huursubsidie ontvangt werkt een huurstijging echter alleen door als de huur boven de kortingsgrens ligt (thans f 611). Van huurstijgingen boven deze grens komt (tot de aftoppingsgrens) een kwart voor rekening van de bewoners; de rest wordt gecompenseerd door een hogere huursubsidie. Huurstijgingen worden bij een huur beneden deze grens volledig door de huursubsidie vergoed. Stijgt voor een huishouden in de laagste inkomensgroep de huur bijvoorbeeld van f 650 naar f 669,50 (3%), dan zijn de bewoners f 4,88 duurder uit. De netto huur stijgt dan namelijk van f 358,75 (normhuur f 349 plus een kwart van de huur boven f 611) naar f 363,62, een toename van 1,3%. Dat is lager dan de inflatie (circa 2%).

³ Wijziging van de Huurprijzenwet, Tweede Kamer, vergaderjaar 1999-2000, nr. 27063 (3), blz. 2.

⁴ Niet-gebruik van de individuele huursubsidie, Tweede Kamer, vergaderjaar 1999-2000, nr. 25831 (6).

⁵ Tot de zogeheten kortingsgrens van f 611 wordt het verschil tussen de huur en de normhuur volledig vergoed, daarboven voor drie kwart.

Tabel 1. Gemiddelde huur in Groningen en in het hele land (1997/1998)

	Totaal	Laagste inkomensgroep huursubsidie		
		éénpersoonshuis houden	meerpersoons- huishouden	totaal
Groningen	592	537	637	571
Nederland	647	600	661	626

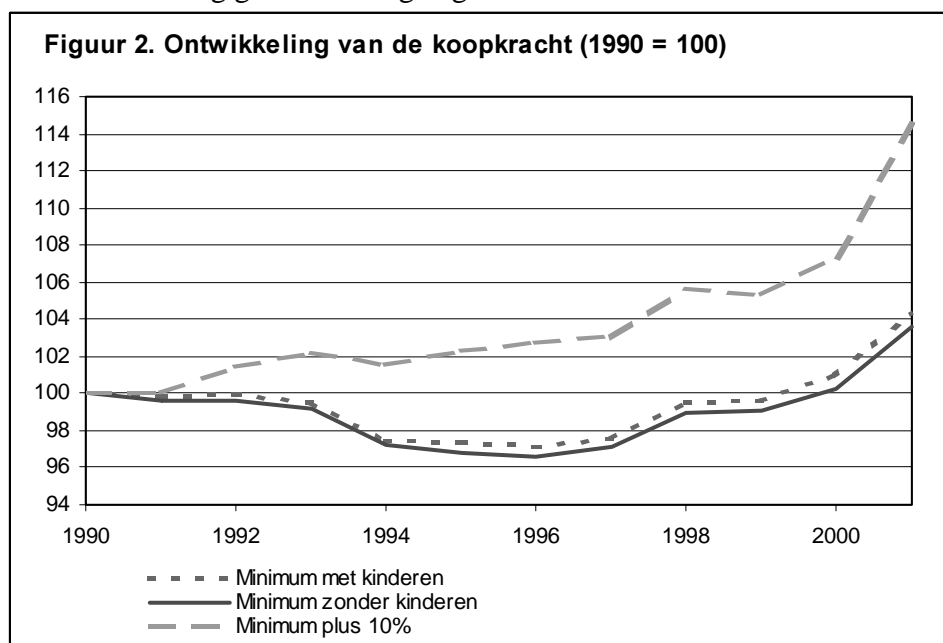
De kortingsgrens bedroeg in dit subsidiejaar f 575.

Bron: VROM, Huursubsidie-CD, Den Haag, 1999.

KOOPKRACHT

Niet alleen bleef de huurstijging achter bij de ontwikkeling van de huursubsidie, ook de koopkracht voor huishoudens met een laag inkomen is de laatste jaren weer toegenomen (figuur 2). Huishoudens met een inkomen op minimumniveau gingen er in de eerste helft van de jaren negentig op achteruit. Dit koopkrachtverlies is daarna weer goedgeemaakt, maar blijft wel achter bij andere inkomensgroepen. Voor het woonlastenfonds is echter de groep met een inkomen net boven het minimum het meest relevant. Dit zijn immers de huishoudens die voor een dergelijke regeling in aanmerking zouden komen – minima ontvangen al maximale huursubsidie. Figuur 2 laat zien dat huishoudens met een inkomen van tien procent boven bijstandsniveau er sinds 1990 aanzienlijk in koopkracht op zijn vooruitgegaan. Ook volgend jaar wordt een stijging van de koopkracht verwacht.

Hierbij dient nog te worden bedacht dat de huurstijging reeds via de inflatie in de koopkracht is verwerkt, terwijl bij de berekening van de koopkracht met de huursubsidie nog geen rekening is gehouden.

Bron: CPB, Centraal Economisch Plan 2000, Sdu, Den Haag, 2000, blz. 79.

CONCLUSIE

Zowel de koopkracht (waarin de gestegen huren zijn verdisconteerd) voor de doelgroep van een eventueel woonlastenfonds als de huursubsidie zijn de laatste jaren toegenomen. De ontwikkeling van de huren, de huursubsidie en de koopkracht geeft dus geen aanleiding om juist nu een woonlastenfonds te introduceren.

3. Landelijk armoedevalbeleid

Eind april verscheen het rapport van de interdepartementale Werkgroep Harmonisatie Inkomensafhankelijke Regelingen (WHIR), met voorstellen om de problematiek van de armoedeval aan te pakken.⁶ Hoewel het hier niet om een blauwdruk gaat, zijn er wel enkele trends uit af te leiden die voor een eventuele introductie van een Gronings woonlastenfonds van belang zijn.

AFBOUW INKOMENSAFHANKELIJKE REGELINGEN

De WHIR beveelt aan het aantal en de reikwijdte van inkomensafhankelijke regelingen te beperken. Tevens wordt het 'nuttig en dienstig' geacht 'ten minste uitbreiding van het aantal inkomensafhankelijke regelingen te voorkomen.'⁷ Voorgesteld wordt om de kwijtscheldingsnorm voor lagere overheden weer te verlagen, en categoriale verstrekking van bijzondere bijstand in te perken. Het (landelijke) politieke klimaat voor introductie van bijvoorbeeld een woonlastenfonds door gemeenten is dus niet onverdeeld gunstig.

HUURSUBSIDIE

De huursubsidie wordt als een van de grootste 'boosdoeners' geïdentificeerd. Het WHIR-rapport bevat voorstellen om de huursubsidiebedragen te verlagen, en/of om het inkomen waarbij het afbouwtraject van de huursubsidie begint (en dus geen recht meer bestaat op een maximale bijdrage) te verhogen. Dit laatste is wat het Utrechtse woonlastenfonds ook doet. Een dergelijke maatregel zou introductie van een woonlastenfonds dus overbodig kunnen maken. Dit hangt natuurlijk af van de precieze details van een eventuele maatregel.

Of, wanneer en in hoeverre de voorstellen van de WHIR in concreet beleid zullen worden vertaald is op dit moment (enkele weken na publicatie van het rapport van deze werkgroep) niet te zeggen.

CONCLUSIE

Het Rijk streeft ernaar het aantal en de reikwijdte van inkomensafhankelijke regelingen – ook die van gemeenten - te beperken. Verder wordt overwogen het afbouwtraject van de huursubsidie bij een hoger inkomen te laten beginnen. Geen van beide ontwikkelingen pleit voor introductie van een gemeentelijk woonlastenfonds.

⁶ WHIR, *De armoedeval, analyse en oplossingen*, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Werkdocument 152, 2000.

⁷ WHIR, *op.cit.*, blz. 74.

4. Het Utrechtse woonlastenfonds

INLEIDING

In 1999 onderzocht COELO onder meer de effecten van de eventuele invoering van een Utrechts woonlastenfonds in Groningen voor de armoedeval.⁸ Inmiddels zijn de voorwaarden voor een bijdrage uit dit fonds in Utrecht veranderd.

WERKING

Voor een alleenstaande verlengt het Utrechtse woonlastenfonds het (reken)-inkomenstraject waarbij maximale huursubsidie-plus-woonlastenfonds kan worden ontvangen van f 23.000 tot f 25.000 per jaar (figuur 3).⁹ In dit traject betaalt men slechts de minimale normhuur (f 349 per maand).

Tabel 2. Rekeninkomen en woonlastenfonds, meerpersoonshuishoudens (gulden)^a

Rekeninkomen (per jaar)	Normhuur (per maand)	18% van het rekeninkomen		Minimale huur om in aanmerking te komen voor een uitkering uit het woonlastenfonds	
0	28750	349	0	431	0 ^b 939
28751	29000	352	431	435	928 941
29001	29500	361	435	443	907 937
29501	30000	373	443	450	889 919
30001	30500	385	450	458	871 901
30501	31000	397	458	465	853 883
31001	31500	410	465	473	831 861
31501	32000	423	473	480	809 839
32001	32500	435	480	488	791 821
32501	33000	448	488	495	769 799
33001	33500	462	495	503	743 773
33501	34000	475	503	510	721 751

a Uitgaande van een huishouden van drie of meer personen. Bij twee personen geldt een lagere aftoppingsgrens, waardoor in de laatste twee kolommen genoemde bedragen die hoger zijn dan f 874 iets lager uitvallen.

b Bij minimuminkomen f 716.

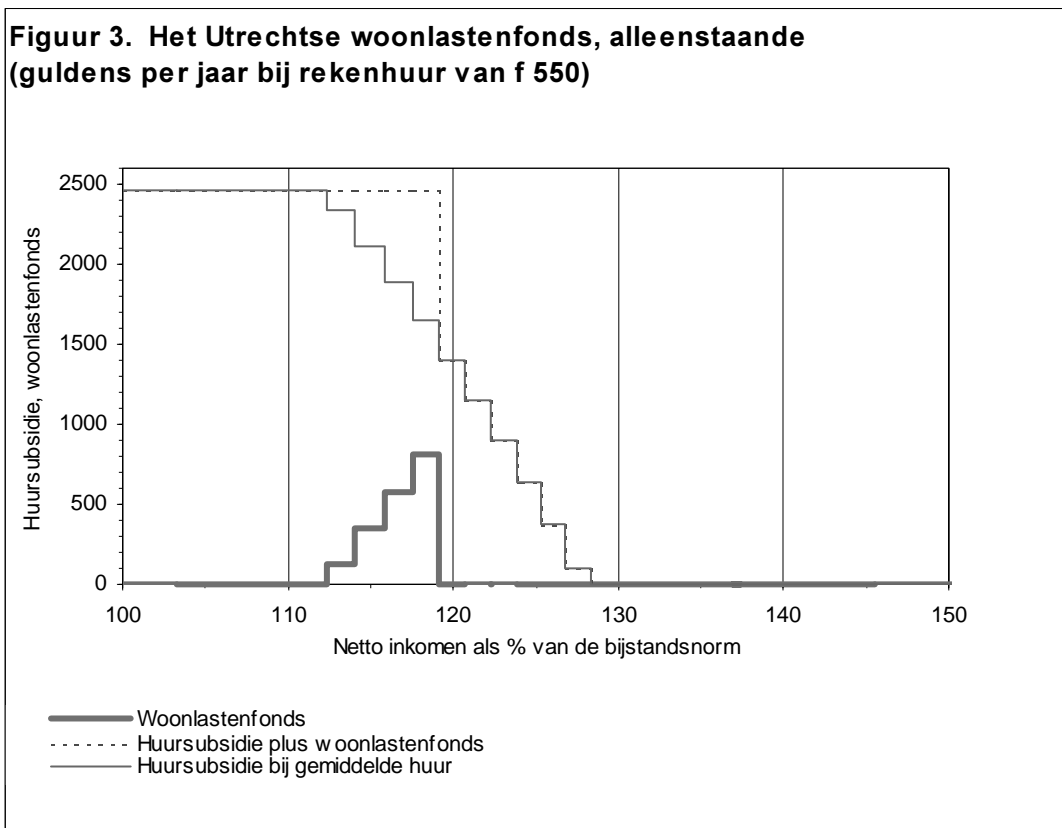
Voor meerpersoonshuishoudens ligt het ingewikkelder. Zolang het rekeninkomen niet hoger is dan f 34.000 per jaar mag de huur na aftrek van huursubsidie niet meer bedragen dan 18% van het rekeninkomen. Het meerdere wordt zo nodig

⁸ M.A. Allers en A. Veenkamp, *In de val*, COELO/SoZaWe, Groningen, 1999, blz. 28-29.

⁹ De rekenhuur mag in beginsel de f 1107 per maand (f 611 voor huishoudens met alleen jongeren onder de 23 jaar) niet overschrijden. 65-plussers laten we even buiten beschouwing; voor hen is de armoedeval niet zo relevant.

vergoed uit het woonlastenfonds. Tabel 2 laat zien dat 18% van het rekeninkomen in alle relevante inkomensklassen boven de normhuur ligt. Dit wil zeggen dat alleen in het geval van een kwaliteitskorting (en dus een huur boven de kortingsgrens van f 611) sprake kan zijn van een uitkering uit het woonlastenfonds. De laatste kolom van tabel 1 laat zien vanaf welke huur recht op een dergelijke uitkering ontstaat.¹⁰ Voor de laagste inkomenscategorie keert het woonlastenfonds pas uit bij een rekenhuur hoger dan f 716 per maand (inkomen op bijstandsniveau, zie noot onder tabel 2). Voor de hoogste inkomensklasse die voor het woonlastenfonds in aanmerking kan komen (f 33.501 f 34.000) is dit f 721. In de tussenliggende inkomensgroepen liggen deze bedragen hoger. De eventuele uitkering omvat een kwart van de extra huur tot de aftoppingsgrens, en 50 of 100% van de huur die boven deze grens ligt, afhankelijk van de vraag of nog recht op huursubsidie bestaat (zie hoofdstuk 2). Gezien de relatief lage huurniveaus in Groningen (tabel 1) zouden vrij weinig meerpersoonshuishoudens van een woonlastenfonds profiteren.

Figuur 3. Het Utrechtse woonlastenfonds, alleenstaande (gulden per jaar bij rekenhuur van f 550)

KOOPKRACHTWINST

Voor de meeste meerpersoonshuishoudens is de koopkrachtwinst ten gevolge van de introductie van een woonlastenfonds gering, doordat pas bij hoge huurniveaus

¹⁰ Zoals gezegd mag de huur niet meer bedragen dan f 1107.

recht op uitkering bestaat. Deze uitkering bedraagt in het uiterste geval f 273 per maand.¹¹

Voor alleenstaanden met een inkomen van circa 10 tot 20% boven de bijstandsnorm zou de koopkrachtwinst door introductie van een woonlastenfonds bij een gemiddeld huurniveau afhankelijk van het inkomen tussen de f 0 en f 68 per maand bedragen (figuur 3).¹² Bij hogere huren ligt dit bedrag hoger.

ARMOEDEVAL

Een echte oplossing voor de armoedeval biedt het Utrechtse woonlastenfonds niet. Het kan voor uitkeringsontvangers de stap naar een baan met een inkomen dan net iets boven bijstandsniveau licht aantrekkelijk maken, maar banen met een inkomen dat weer wat hoger ligt worden niet aantrekkelijker, omdat daarbij geen recht meer bestaat op een uitkering uit het woonlastenfonds. Voor een werkende die van het woonlastenfonds profiteert wordt een beter betaalde baan er juist *minder* aantrekkelijk op, aangezien de uitkering uit het woonlastenfonds dan immers vervalt.

Voor zover de armoedeval voor uitkeringsontvangers kleiner wordt, is er sprake van een verplaatsing van het probleem naar werkenden met een inkomen op of net boven het minimum. Dit is vrij algemeen het geval bij het verruimen van inkomensgrenzen van inkomensafhankelijke regelingen.¹³

¹¹ Bij een inkomen op bijstandsniveau en de hoogst toegestane huur (f 1.107). Van de huur boven een bedrag van f 716 (tabel 1) wordt tot de aftoppingsgrens (f 874 voor één of twee personen, f 937 voor drie of meer personen) drie kwart vergoed door huursubsidie, daarboven voor meerpersoonshuishoudens onder de 65 en zonder aangepaste woning niets. Het woonlastenfonds vergoedt dus in het uiterste geval een kwart van het verschil tussen de aftoppingsgrens en f 716 (f 39,50) en het gehele verschil tussen de huur en de aftoppingsgrens (f 233).

¹² De gemiddelde huur voor alleenstaanden met een laag inkomen wordt geschat op f 550 (zie tabel 1).

¹³ Zie M.A. Allers en J. den Heeten, *Armoedeval: is ontsnappen mogelijk?*, COELO/SGBO, 2000.

5. Vormgevingsaspecten en risico's

De bijdrage uit het Utrechtse woonlastenfonds is gedefinieerd als het verschil tussen de feitelijke netto-huur (huur minus huursubsidie) en de gewenste huur (voor alleenstaanden tot een inkomen van f 25.000 f 349, voor meerpersoonshuishoudens tot een inkomen van f 34.000 ten hoogste 18% van het rekeninkomen). Dit betekent dat een verlaging van de huursubsidie tot hogere uitgaven aan het woonlastenfonds zouden kunnen leiden. Veranderingen in de huursubsidie gaan echter normaal gesproken steeds pas in per 1 juli. Door ook de voorwaarden van het woonlastenfonds dan aan te passen loopt de gemeente wat dit betreft geen risico.

Ook zou de hoogte van de bijdrage kunnen worden gekoppeld aan de – gegeven de huur - maximale bijdrage van de huursubsidie (dus de huursubsidie voor de laagste inkomensgroep). Zou die worden verlaagd, dan nemen de uitgaven aan het woonlastenfonds niet toe. Een verhoging van de maximale huursubsidie zou dan echter wel tot hogere kosten voor de gemeente kunnen leiden. Ook hier geldt echter dat het woonlastenfonds in dit geval kan worden aangepast.

Het is wellicht aan te raden bij een woonlastenfonds met regelingen te werken die steeds een looptijd hebben van één jaar (van juli tot juli). In het geval wijzigingen in de huursubsidiewet daartoe aanleiding zouden geven, kan het woonlastenfonds worden aangepast of afgeschaft. Financiële risico's doen zich dan alleen voor als het aantal huishoudens dat voor een bijdrage in aanmerking komt, of de hoogte van die bijdrage, van tevoren verkeerd wordt ingeschat. Doordat de gemeente kan beschikken over gegevens uit de huursubsidie-administratie is de kans hierop beperkt.

6. Kosten voor de gemeente

(drs. A. Veenkamp, Bureau Onderzoek SoZaWe)

De kosten van een eventueel woonlastenfonds kunnen met behulp van gegevens van de huursubsidieadministratie geschat worden.

Door de doelgroepen van het woonlastenfonds duidelijk te definiëren, kan een herberekening van het subsidiebedrag voor deze groep gemaakt worden volgens de nieuwe normen van het woonlastenfonds. Het verschil tussen het herberekende subsidiebedrag en het werkelijke subsidiebedrag is het bedrag dat in het kader van het woonlastenfonds uitgekeerd dient te worden.

DOELGROEPEN

De doelgroepen van het woonlastenfonds kunnen vastgesteld worden door normen van het woonlastenfonds te vergelijken met de gegevens in het huursubsidiebestand. Belangrijk hierbij is dat de definities in de normen exact vergelijkbaar zijn met de gegevens in het bestand. Belangrijke definities in de normen voor het woonlastenfonds zijn: (1) rekeninkomen, (2) rekenuur, (3) subsidiebedrag, (4) huishoudsamenstelling en (5) leeftijd.

1. Het rekeninkomen is bekend in het huursubsidiebestand. Echter, wanneer het inkomen onder de laagste inkomensgrens ligt, staat het rekeninkomen op nul. Voor de berekeningen heb ik het inkomen van deze groepen vervangen het laagste inkomen in de betreffende groep (23.000 voor alleenstaanden onder 65 jaar, 23.150 voor alleenstaanden boven 65 jaar, 28.750 voor meerpersoons-huishoudens onder 65 jaar en 28.700 voor meerpersoonshuishoudens boven 65 jaar).
2. Rekenuur is bekend in het bestand.
3. Subsidiebedrag is bekend in het bestand.
4. Huishoudsamenstelling is te herleiden in het bestand.
5. Leeftijd is te herleiden in het bestand.

Alleenstaanden

Alleenstaanden behoren alleen tot de doelgroep van het woonlastenfonds wanneer het rekeninkomen van de alleenstaande tussen de f 23.000,- en f 25.000,- ligt. Immers, bij een rekeninkomen tot f 23.000,- verandert er niets.

In totaal behoren 794 huishoudens jonger dan 65 jaar tot de doelgroep en 564 huishoudens ouder dan 65 jaar tot de doelgroep

Meerpersoonshuishoudens

Meerpersoonshuishoudens behoren tot de doelgroep wanneer het rekeninkomen niet boven de f 34.000,- komt, en de nettohuur (rekenuur – huursubsidie) meer dan 18 procent (bij meerpersoons 65 min huishoudens) of 20 procent van het rekeninkomen bedraagt (bij meerpersoons 65 plus huishoudens).

In totaal behoren 113 huishoudens jonger dan 65 jaar en 36 huishoudens ouder dan 65 jaar tot de doelgroep

BEDRAGEN

Om de kosten voor de gemeente van een woonlastenfonds te berekenen, wordt op individueel niveau berekend wat het maandelijks subsidiebedrag zou zijn wanneer de normen in het woonlastenfonds reeds ingevoerd zouden zijn. Het verschil tussen het daadwerkelijk uitgekeerde subsidiebedrag en het berekende subsidiebedrag is het uit te keren bedrag. Door de individuele bedragen bij elkaar op te tellen ontstaat inzicht in de maandelijks totale kosten. In onderstaande tabel worden de uitkomsten van deze exercitie gepresenteerd.

Tabel 3 Kosten woonlastenfonds per doelgroep (in guldens)

Doelgroep	aantal	gem. bedrag	totaal bedrag
alleenstaande 65 -	794	34	27.000
alleenstaande 65 +	564	36	20.000
samenwonenden 65 –	113	49	5.500
samenwonenden 65 +	36	20	720
maandelijks			53.240
jaarlijks		(schatting)	600.000 – 700.000

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de invoering van een woonlastenfonds in de gemeente Groningen de gemeente rond de zes a zeven ton gaat kosten op jaarbasis. Dit geld komt ten goede aan maandelijks ongeveer 1500 mensen.

KANTTEKENINGEN

Bij de hierboven gepresenteerde resultaten dienen enige kanttekeningen geplaatst te worden. Door de complexiteit van de huursubsidieregeling was het noodzakelijk enige simplificaties in de berekeningen van de gemeentelijke kosten aan te brengen. Een voorbeeld betreft de onderhuurders. Bij onderhuur wordt een percentage van de huur (afhankelijk van het aandeel van de huur dat betaald wordt) gerekend tot de rekenhuur. In het gebruikte bestand waren de onderhuurders echter niet te identificeren, zodat deze groep volledig buiten beeld is gebleven. Een tweede voorbeeld betreft de aftoppingsgrens. Deze is afhankelijk van de huishoudsamenstelling en is alleen van belang wanneer de rekenhuur boven deze grens komt, en de aanvrager alleen woont, of samen woont met een of meer personen boven de 65 jaar en/of gehandicapten. Ook in dit geval bevat het gebruikte bestand niet alle benodigde informatie, en zijn deze groepen dus buiten beschouwing gebleven. Uit bovenstaande voorbeelden blijkt dat bovengenoemde kosten niet 'tot achter de komma' betrouwbaar zijn, maar als indicatie van de kosten moet worden gezien.

Een tweede kanttekening betreft de periode waarop de berekeningen betrekking hebben. Bovenstaande kostenraming is gebaseerd op de huursubsidiegegevens van mei 2000. De jaarlijkse kosten zijn berekend door de kosten van de maand mei te extrapoleren naar een kalenderjaar (12 maanden). De werkelijke kosten voor de periode juli 2000 – juli 2001 zijn afhankelijk van een aantal factoren waarvan nu nog niet te zeggen is hoe deze zich in de tijd zullen ontwikkelen. Hierbij valt te

denken aan het maandelijks aantal klanten in de periode juli 2000 – juli 2001 en de stijging van de huurlasten in samenhang met de stijging van het subsidiebedrag e.d.

CONCLUSIE

Ondanks de genoemde mitsen en maren kan geconcludeerd worden dat de invoering van een woonlastenfonds in de gemeente Groningen niet goedkoop is. Wanneer het woonlastenfonds reeds in het tijdvak juli 1999 – juli 2000 ingevoerd zou zijn, had dit de gemeente rond de zes a zeven ton gekost.

7. Conclusies

De recente ontwikkelingen op het gebied van huren, huursubsidie en koopkracht geven geen aanleiding om een lokaal woonlastenfonds in te voeren. De invoering van een dergelijk fonds zou ingaan tegen het landelijke beleid betreffende inkomensafhankelijke regelingen. Bovendien is voorgesteld de huursubsidie aan te passen op een wijze die grote overeenkomsten vertoont met de werking van een dergelijk fonds. Of dit ook gaat gebeuren is echter onzeker.

De financiële risico's van een woonlastenfonds zijn beheersbaar door een goede vormgeving te kiezen, en door van tevoren de kosten goed in te schatten. Op basis van gegevens uit de huursubsidie-administratie is te rammen dat de jaarlijkse kosten van een op Utrechtse leest geschoeid woonlastenfonds voor Groningen zes à zeven ton zouden bedragen.

Verder verkrijgbaar in de reeks COELO-rapporten:

- 94-1 M.A. Allers, C.A. de Kam, *Advies over de kostentoedeling van waterschappen*, 1994.
- 95-1 M.A. Allers, C.G.M. Sterks, *Naar een geïntegreerd stelsel voor gesubsidieerde arbeid? Evaluatie van de voorstellen van de commissie Houben*, 1995.
- 95-2 M.A. Allers, *Inkomenseffecten van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid*, 1995.
- 96-1 C.G.M. Sterks, M.A. Allers, *Herziening van de financiële verhouding en de lokale lastendruk*, 1996.
- 96-2 M.A. Allers, *Financiële gevolgen van de verruiming van het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente Groningen*, 1996.
- 96-3 M.A. Allers, *Profijt van de gemeentelijke overheid. De invloed van het gemeentebeleid op de koopkracht van de minima in Groningen*, 1996.
- 96-4 M.A. Allers, *De Armoedenota en het minimabeleid in de gemeente Delfzijl*, 1996
- 96-5 C.A. de Kam, M.A. Allers, *Om de loongrens. Verkenning van gevolgen van grondslagversmalling bij de premieheffing voor de Ziekenfondswet*, 1996
- 97-1 M.A. Allers, *Tariefdifferentiatie in de OZB en de fiscale concurrentiepositie van de gemeente Groningen*, 1997
- 97-2 C.G.M. Sterks, *Alternatieven voor milieuleges*, 1997
- 97-3 M.A. Allers, *Gemeentelijke woonlasten voor water- en walbewoners vergeleken*, 1997.
- 97-4 Drs. A.J.W.M. Verhagen, *Criteria aan de verdeelmaatstaven van specifieke uitkeringen*, 1997
- 98-1 M.A. Allers, *De invloed van de burger op de gemeentelijke belastingdruk*, 1998
- 99-1 M.A. Allers, *Gemeentelijk minimabeleid en armoedeval*, 1999.
- 99-2 M.A. Allers, *Armoedebeleid en armoedeval in Vlaardingen*, 1999.
- 00-1 A.J.W.M. Verhagen, *COELO-Overzicht specifieke uitkeringen 1999, 2000*.
- 00-2 M.A. Allers, *Armoedebeleid en armoedeval in Soest*, 2000.
- 00-3 K. Grit, *De Dynamiek van de lokale overheid. Economisering in Tilburg*, 2000.

Bovenstaande rapporten kunnen worden gedownload van Internet of Gemnet (zie hieronder), of besteld door overmaking van f 30 per exemplaar op giro 5528794, ten name van COELO Groningen, onder vermelding van de gewenste nummers.

Andere COELO-uitgave:

Atlas van de lokale lasten. Verschijnt jaarlijks sinds 1997.

Met SGBO:

M.A. Allers en J. den Heeten, *Armoedeval: is ontsnappen mogelijk?*, COELO/SGBO, bundel bij het gelijknamige symposium te Leeuwarden, 20 maart 2000.

Meer informatie over COELO en COELO-publicaties is beschikbaar op Gemnet en Internet:

Gemnet: web.coelo.gemnet.nl

Internet: www.coelo.nl